

AB Storstockholms Lokaltrafik
120 80 Stockholm

Ansökan om undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen (1998:204)

Datainspektionens beslut

Datainspektionen meddelar undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen att behandla personuppgifter om lagöverträdelser för AB Storstockholms lokaltrafik på det sätt som redogjorts för i ansökan.

Redogörelse för ansökan

AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) har i en skrivelse till Datainspektionen redogjort för hur SL planerar att registrera uppgifter om skadegörelse i en s.k. skadegörelsedatabas. Om Datainspektionen bedömer att dessa uppgifter utgör personuppgifter om lagöverträdelser anser SL att uppgifterna omfattas av det undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen som framgår av 1 § punkten d i Datainspektionens författningssamling, DIFS 1998:3. För det fall Datainspektionen inte anser att detta undantag är tillämpligt ansöker SL om undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen.

Av skrivelsen framgår i huvudsak följande. De senaste tre åren har kostnaderna för skadegörelse inom SL ökat med 20 miljoner kronor per år. År 2004 uppgick kostnaderna till 125 miljoner kronor. I syfte att sänka kostnaderna och att skapa bättre underlag för polisanmälningar och skadeståndsanspråk planerar SL att införa ett datasystem för registrering av skadegörelse. Endast i enstaka fall har SL kunnat driva igenom åtal mot skadegörare. Förhoppningen är att fler anmälningar än i dag ska leda till framgångsrik rättslig behandling. Registreringen kan också ge SL bättre möjlighet att analysera vilka åtgärder som kan förebygga skadegörelse. Exempel på sådana åtgärder kan vara allokering av väktare till platser som ofta utsätts för omfattande skadegörelse. Antalet skadegörelseärenden som skulle kunna komma att registreras per år beräknas uppgå till cirka 60 000.

För varje enskilt ärende ska följande uppgifter kunna registreras:

1. Digital bild av skadegörelsen,

2. Typ av skadegörelse (klotter, sönderslagna rutor, etsningar på tåg etc.),
3. Skadegörelsens omfattning (exempelvis 1 x 2 meter),
4. Text/Bokstäver som framgår av skadegörelsen vilket kan var en "crew" (en gemensam beteckning som används av ett gäng klottrare), en "tag" (en beteckning som används av en enskild klottrare) eller annan text,
5. Kemikalier, verktyg eller motsvarande som använts vid skadegörelsen,
6. Datum och tidpunkt för skadegörelsen,
7. Plats för skadegörelsen,
8. Vem som rapporterat om skadegörelsen,
9. Kostnad för sanering/borttagande/återställande av skadegörelsen,
10. Vem eller vilket företag som återställt skadegörelsen,
11. Vem som registrerat skadegörelsen,
12. Vem som gjort polisanmälan gällande en skadegörelse,
13. Skadeståndskrav för en skadegörelse,
14. Uppgift om polisanmälan har gjorts eller ej för en skadegörelse samt
15. Polisens beteckning kopplat till en polisanmälan för en skadegörelse

Några uppgifter förutom punkterna 1 och 4 ovan som skulle kunna räknas som personuppgifter, såsom t.ex. namn, personnummer eller adress gällande en förövare, kommer inte att registreras.

För det fall Datainspektionen kommer fram till att registret innehåller personuppgifter kommer SL att iaktta kraven i personuppgiftslagen som utgångspunkt. SL kommer i så fall att anlita ett personuppgiftsombud med uppgift att övervaka att personuppgifterna behandlas på ett korrekt och lagligt sätt.

Två kategorier personer kommer att arbeta med registret. För registrering av ärenden kommer SL att anlita ett fåtal anställda hos sina entreprenörer (ca 1-2 personer per entreprenör). Registrering av uppgifter om skadegörelse är den enda behandling som dessa personer kommer att kunna utföra. De registrerade uppgifterna kommer därefter att bli dolda för dessa personer och de kommer inte att kunna ta fram bild och textuppgifter efter att registreringen är slutförd. Därefter kommer uppföljning att kunna utföras av 1-3 personer som är anställda hos SL. En uppföljare har rätt att se bilder och textuppgifter i ärenden. Den enda behandling som en uppföljare kommer att kunna göra med dessa uppgifter är att lämna dem vidare till polisen i samband med att en polisanmälan görs för en skadegörelse. Avtal med personuppgiftsbiträden kommer att finnas.

Gallring av bild och textuppgift ska ske för ärenden äldre än två år. Gallring sker dock tidigare så snart ett ärende klarats upp av polisen och skadeståndskravet har utgått. Gallringstiden är bestämd utifrån preskriptionstiden för skadegörelsebrott.

Eftersom SL omfattas av offentlighetsprincipen kommer vissa uppgifter i registret att bli offentliga. Enligt SL betraktas alla uppgifter som inte är kopplade till en polisanmälan som arbetsmaterial och kan således inte bli åtkomliga för offentligheten. När en polisanmälan skett kommer handlingar kopplade till denna anmälan att bli allmän handling och en utomstående kan då få ta del av sådana handlingar. Innan en uppgift lämnas ut måste SL göra en sekretessprövning.

Följande säkerhetsåtgärder kommer att vidtas. Alla användare kommer att ha individuella användarkonton. Enligt SL:s behörighetssystem krävs bl.a. verifiering av användare vid inloggning i system. Skriftliga avtal och instruktioner kommer att finnas mellan personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträden rörande behandling av personuppgifter. Respektive användare har enbart åtkomst till personuppgifter som är nödvändiga för dennes arbete. Systemen relaterade till skadegörelsedatabasen är logiskt placerade på SL:s interna nätverk och därmed separerade från övriga nätverk som t.ex. Internet av brandväggar etc. Enbart behörig personal har fysisk access till serverdatorerna och dess backup-kopior.

Skäl för beslutet

Personuppgifter

Personuppgiftslagen gäller för sådan behandling av personuppgifter som är helt eller delvis automatiserad. Med personuppgift avses enligt 3 § personuppgiftslagen all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en levande fysisk person. Enligt punkt 26 i ingressen till det EG-direktiv som personuppgiftslagen grundar sig på ska man för att avgöra om en person är identifierbar beakta alla hjälpmedel som i syfte att identifiera vederbörande rimligen kan komma att användas antingen av den personuppgiftsansvarige eller av någon annan person. Av förarbetena till personuppgiftslagen (SOU 1997:39 s. 338) framgår att det krävs bara att en fysisk person kan identifieras med hjälp av informationen, inte att den personuppgiftsansvarige själv ska förfoga över samtliga uppgifter som gör identifieringen möjlig. I SL:s skadegörelsedatabas kommer bl.a. digitala bilder på skadegörelse (t.ex. klotter) och text/bokstäver som framgår av skadegörelsen att behandlas automatiskt. Av bilden kan till exempel en tag eller crew framgå, d.v.s. den beteckning som används av en enskild klottrare eller ett gäng klottrare. Ett av ändamålet med behandlingen av bilder på skadegörelse och den text som eventuellt framgår därav är enligt SL att skapa ett bättre underlag till polisanmälningar och skadeståndsanspråk i syfte att polisen ska kunna identifiera de personer som gjort sig skyldiga till skadegörelsen till exempel genom att polisen har kännedom om vem som avses med en viss tag eller crew. I de fall t.ex. polisen kan härleda en tag eller crew till någon viss person utgör uppgiften därför en personuppgift.

Förbudet i 21 § personuppgiftslagen

Enligt 21 § första stycket personuppgiftslagen är det förbjudet för andra än myndigheter att behandla uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott. En uppgift om att någon har eller kan ha begått ett visst brott utgör en uppgift om lagöverträdelse, även om det inte finns någon dom eller motsvarande beträffande brottet; uppgiften har kvalificerats till att avse något visst brott (a.a. s. 380)

Enligt Datainspektionens bedömning utgör en bild på skadegörelse i form av t.ex. klotter en sådan uppgift som omfattas av förbudet i 21 § personuppgiftslagen, förutsatt att det av bilden går att utläsa vem som kan ha åsamkat skadegörelsen. Om t.ex. polisen kan härleda vem som använder en viss tag eller crew när han eller hon klottrat kan uppgiften utgöra en personuppgift om lagöverträdelse. Även den text som registreras särskilt och som återger den text som

framgår av skadegörelsen utgör då en uppgift om lagöverträdelse. För att behandlingen av sådana uppgifter skall vara tillåten för andra än myndigheter krävs enligt 21 § personuppgiftslagen antingen att det meddelats föreskrifter om undantag från förbudet eller att ett enskilt undantag meddelas.

Datainspektionen har med stöd av bemyndigande i 9 § personuppgiftsförordningen (1998:1191) meddelat föreskrifter om undantag från förbudet för andra än myndigheter att behandla personuppgifter om lagöverträdelser m.m. (DIFS 1998:3). Enligt SL omfattas den planerade personuppgiftsbehandlingen av undantaget i 1 § d i dessa föreskrifter. Detta undantag avser endast behandling av enstaka uppgift som är nödvändig för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras i ett enskilt fall. Visserligen torde syftet med SL:s behandling av de aktuella uppgifterna vara att fastställa, göra gällande eller försvara rättsliga anspråk. Bestämmelsen ovan tar dock sikte på enstaka uppgifter och inte en sådan omfattande registrering som det är fråga om i detta fall. Enligt Datainspektionens bedömning omfattas därför inte den av SL planerade personuppgiftsbehandlingen av det åberopade undantaget. Något annat undantag i DIFS 1998:3 är heller inte tillämpligt. En förutsättning för att SL ska kunna behandla de aktuella uppgifterna är därför att Datainspektionen beslutar om undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen.

När det gäller möjligheten till undantag anges i förarbetena till personuppgiftslagen (a.a. s. 379 f.) som exempel på fall där det kan vara befogat med undantag endast den behandling av uppgifter om t.ex. brottmålsdomar som privata vård- och behandlingshem kan behöva utföra för att vårda och behandla den dömden på ett effektivt sätt. Vidare nämns att det även kan vara befogat med undantag för försäkringsbolagens kravhantering eftersom det ofta är försäkringsbolagen som får betala för de ekonomiska skador som kriminalitet vållar. Någon närmare ledning för när undantag kan beviljas ges varken i förarbetena eller i praxis.

SL ägs av Stockholms läns landsting och omfattas därmed enligt 1 kap. 9 § sekretesslagen (1980:100) av vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om svenska medborgares rätt att ta del av allmän handling hos myndighet. Enligt SL ska de bilder och noteringar som fortlöpande kommer att föras in i SL:s skadegörelsedatabas betraktas som arbetsmaterial till dess att en polisanmälan gjorts och utgör enligt SL därmed inte allmän handling dessförinnan. Datainspektionen ställer sig tveksam till denna bedömning och utgår i sin bedömning i ärendet från att de uppgifter som förs in i databasen hos SL är att betrakta som allmän handling (jfr. 2 kap. 7 § andra stycket tryckfrihetsförordningen). Rätten att ta del av dessa handlingar får därmed endast begränsas om uppgifterna omfattas av sekretess enligt sekretesslagen.

Enligt Datainspektionens mening ska möjligheten att meddela undantag från förbudet tillämpas restriktivt. När det gäller frågan om det kan anses befogat att SL behandlar de aktuella uppgifterna måste SL anses ha ett berättigat intresse av att kunna fastställa, göra gällande eller försvara de rättsliga anspråk som uppstår till följd att deras egendom utsätts för skadegörelse. Detta intresse vill SL tillvarata genom att i en databas dokumentera bilder av skadegörelsen och på så sätt underlätta polisanmälningar och hanteringen av skadeståndsanspråk.

Det är endast fråga om att registrera de digitala bilder som tagits av skadegörelsen och den eventuella text som kan framgå av skadegörelsen. De enda personuppgifter som kan komma att behandlas i detta sammanhang och i vissa fall betraktas som personuppgifter om lagöverträdelse är den text som kan framgå av bilden och som klottraren själv skrivit. Det av SL beskrivna tillvägagångssättet ger inte utrymme för att registrera ytterligare information såsom t.ex. brottsmisstankar eller värdeomdömen om namngivna personer som skulle kunna vara integritetskränkande. Uppgifterna kommer endast att bevaras till dess att ett ärende blivit uppkärlat, som längst i två år. Vid en samlad bedömning finner Datainspektionen att undantag från förbudet i 21 § personuppgiftslagen att behandla uppgifter om lagöverträdelse kan meddelas för SL förutsatt att behandlingen sker på så sätt som angivits i ansökan. Datainspektionen kommer att följa upp ärendet.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet skall ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick ta del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Länsrätten i Stockholms län för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt.

Beslut i detta ärende har fattats av Datainspektionens styrelse i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren, tillsynsdirektören Britt Marie Wester och avdelningsdirektören Catharina Fernquist, föredragande. I beslutet deltog generaldirektören Göran Gräslund, ordförande, samt ledamöterna samt ledamöterna Marielle Andréasson Nakunzi (skiljaktig mening, se bilaga), Margitta Edgren, Bertil Kjellberg, Ylva Lindahl, Åke Rangborg och Majléne Westerlund Panke.

Göran Gräslund

Catharina Fernquist

Dnr
1020-2005

Ledamoten Marielle Andréasson Nakunzi är av avvikande mening och anför följande.

Jag ställer mig bakom beslutet med följande tillägg.

Skäl

Mot bakgrund av att det är fråga om en omfattande behandling av uppgifter och att det är svårt att överblicka konsekvenserna av ett undantag ska beslutet tidsbegränsas t.o.m. utgången av 2006.

Beslut

Datainspektionen beslutar att undantaget gäller tills vidare, dock längst till och med utgången av 2006.